

Sygn. akt II CSK 442/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa J. M. i P. B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta P.
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 lutego 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 29 stycznia 2014 r., sygn. akt I ACa
[...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powodów na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Ograniczony tymi przesłankami dostęp do Sądu Najwyższego wiąże się z charakterem skargi kasacyjnej jako środka nadzwyczajnego środka prawnego zmierzającego do podważenia prawomocnego już orzeczenia i tylko w sytuacji, gdy zachodzi potrzeba uzyskania wypowiedzi Sądu Najwyższy z uwagi na jego funkcje ustrojowe, a więc sprawowanie nadzoru judykacyjnego, w tym zapewnianie jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych.

Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Skarżący jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczyny z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. to jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, potrzebę wykładni przepisów prawnych oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Ubocznie można zauważyć, że te przesłanki występują względem siebie w logicznej sprzeczności, jeżeli bowiem w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie będzie decydować o wyniku sprawy oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów to jednocześnie kwestionowane rozstrzygnięcie nie mogło zapaść z taką obrazą tych przepisów, że uzasadniona jest przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Przesłanka oczywistej zasadności stanowi jedynie pozorne odstępstwo od modelu publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Przesłanka ta ma swoją normatywną treść, nie chodzi, bowiem o sprawy, w których rozstrzygnięcie zostało oparte na błędnej subsumcji czy wadliwej wykładni prawa materialnego lub procesowego, ale o sprawy, w których zapadłe orzeczenie może być kwalifikowane jako bezprawne. Taka zaś ocena ma być przy tym dokonana wprost, bez wnikliwej

analizy, ponieważ wadliwość orzeczenia musi być tu widoczna od razu, dla każdego przeciętnego prawnika. Potrzeba wyeliminowania z obrotu orzeczeń naruszających elementarne reguły porządku prawnego jest niewątpliwa. Rzeczą skarżącej było, więc wskazanie nie tylko konkretnych, naruszonych, jej zdaniem, przez sąd przepisów, ale przede wszystkim przytoczenie odpowiednich argumentów wyjaśniających, dlaczego te przepisy zostały w tak bezdyskusyjny sposób naruszone (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2013 r., III SK 4/13, nie publ.). Po analizie zaprezentowanych argumentów Sąd Najwyższy nie dostrzega, aby w sprawie niniejszej przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, w rozumieniu wyżej podanym, była spełniona.

Brak też podstaw do przyjęcia, że sformułowane przez skarżącą zagadnienie prawne wyczerpuje pojęcie istotnego zagadnienia prawnego, o jakim mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżący oczekuje odpowiedzi na pytanie „czy sądowi cywilnemu aktualnie przysługuje kognicja orzekania w sprawie właściwej dla procedur ujęcia (odjęcia) prawa własności realizowanych w drodze postępowania administracyjnego na tle rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 lutego 1968 r. w sytuacji, gdy organy państwa nie podjęły żadnych działań/ustaleń wobec właściciela nieruchomości przy realizacji tego rozporządzenia”. Również z przepisami tego rozporządzenia skarżący wiąże postulat wykładni przepisów prawa (art. 398⁹ §1 pkt 2 k.p.c.), skoro jednak nie wskazuje konkretnego jego przepisu, jest to przesłanka, którą należy pozostawić poza rozważaniami, przy czym zauważyć jedynie można, że skarżący dowodzi potrzeby oceny konstytucyjności tego rozporządzenia w związku z art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. z 1998 r., Nr 133, poz. 872) przewidującego odszkodowanie za grunty zajęte pod drogi publiczne, które z dniem 1 stycznia 1999 r. z mocy prawa przeszły na własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Powołane przez skarżących rozporządzenie Rady Ministrów - w sprawie uznania części obszaru dzielnicy w P. za obszar urbanizacyjny (Dz. U. z 1968 r., nr 6, poz. 35) miało delegację ustawową w art. 23 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz. U. z 1961 r., Nr 32, poz.

159 ze zm.), przy czym to nie z przepisów rozporządzenia ale z przepisów ustawy (art. 23 ust. 2) wynikało, że na obszarze urbanizacyjnym przechodzą na własność Państwa z mocy prawa, bez odszkodowania i w stanie wolnym od obciążeń, nieruchomości stanowiące własność osób fizycznych oraz prawnych nie będących jednostkami gospodarki uspołecznionej. Przepisy ustawy nie przewidywały żadnej procedury stwierdzania przejścia własności z mocy prawa na własność Państwa. Badanie konstytucyjności danego przepisu nie należy ani do sądów powszechnych ani do Sądu Najwyższego, ale do Trybunału Konstytucyjnego. Ponadto stwierdzanie przez ustawodawcę przejścia własności *ex lege* na rzecz innego podmiotu w tym także na rzecz Skarbu Państwa bez dokumentowania tego odpowiednią procedurą, nie jest w legislacji ewenementem; Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wywołany działaniem ustawy taki skutek nakazuje respektować (por. uchwała z dnia 18 sierpnia 1992 r. III CZP 103/92; postanowienia: z dnia 24 czerwca 1997 r. II CKN 216/97, OSNC z 1998 r., nr 1, poz. 7, z dnia 23 maja 2002 r. IV CKN 1092/00, OSNC z 2003 r., nr 9, poz. 122 i z dnia 10 grudnia 2004 r. III CK 91/04, M. Prawn. 2005/2/69 oraz uchwały: z dnia 7 października 2009 r. III CZP 69/09, OSNC z 2010 r., nr 4, poz. 53, z dnia 9 lipca 1993 r. III CZP 91/93, OSNC z 1994 r., nr 2, poz. 29 i z dnia 7 maja 2009 r. III CZP 15/09, OSNC z 2010 r., nr 1, poz. 10). W tej sytuacji brak jest podstaw do twierdzenia o występowaniu w sprawie zagadnienia prawnego czy w kognicji sądu cywilnego mieści się ocena czy prawo własności przeszło *ex lege* na Skarb Państwa.

Dodać też należy, że art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. z 1998 r., Nr 133, poz. 872) dotyczył nieruchomości pozostających w dniu 31 grudnia 1998 r. we władaniu Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego, które w tej dacie nie stanowiły jeszcze ich własności, a już były zajęte pod drogi publiczne. Nieruchomość, o którą chodziło w sprawie, położona, według wiążących Sąd Najwyższy ustaleń sądów obu instancji, wewnątrz Ronda [...] wobec objęcia jej na podstawie powołanych wyżej przepisów obszarem urbanizacyjnym, stała się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa z dniem wejścia w życie rozporządzenia, to jest z dniem 5 marca 1968 r., a więc przed dniem wskazanym w art. 73 ust. 1 powołanej wyżej ustawy.

Powyższe uzasadnia wniosek o niewykazaniu przez skarżącego przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Mając na uwadze powyższe, przy uwzględnieniu, że w sprawie nie zachodzi nieważność postępowania, którą - zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. - Sąd Najwyższy bierze pod uwagę z urzędu, należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 w związku art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 1150) oraz na podstawie § 6 pkt 6 oraz § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461).